

Nummer toegang: 2.25.62

**Inventaris van het archief van het Productschap voor Bier
en de Commissie Bier van het Productschap Dranken, 1956-
2012**

Drs. P. Zwaal, 's-Gravenhage, 2014

INHOUDSOPGAVE

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF	4
AANWIJZINGEN VOOR DE GEBRUIKER	5
ARCHIEFVORMING	6
Geschiedenis van de archiefvormer.....	6
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	10
Verantwoording van de bewerking.....	11
VERWANT MATERIAAL	13
Nationaal Archief.....	13
Stichting Dranken Nederland (niet openbaar).....	14
BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDELEN	15
STUKKEN VAN ALGEMENE AARD	15
Jaarverslagen en vergaderstukken	15
Correspondentie	18
STUKKEN BETREFFENDE BIJZONDERE ONDERWERPEN	19
Financiële aangelegenheden	19
Interne verordeningen.....	19
Autonome verordeningen.....	20
Ontheffingen en overtredingen van autonome verordeningen	20
Informatievoorziening ten behoeve van ingeschreven bedrijven	21
Public relations.....	22
Werknemersvertegenwoordiging	22
Milieuconvenanten	22

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Productschap voor Bier / Commissie Bier van het Productschap Dranken

Periode:

1956-2012

Archiefbloknummer:

P51

Omvang:

4,3 meter; 199 inventarisnummers

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands.

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven, getypte en gedrukte documenten, geen bijzondere handschriften. Daarnaast een beperkt aantal foto's.

Archiefbewaarplaats:

Nationaal Archief, Den Haag

Samenvatting van de inhoud van het archief:

Het archief van het Productschap voor Bier (1956-2002) en de Commissie Bier van het Productschap Dranken (2002-2012) bestaat uit dozen met vergaderstukken (agenda's, bijlagen bij agenda's en verslagen van vergaderingen), correspondentie, financiële stukken (in het bijzonder begrotingen en jaarrekeningen), stukken betreffende uitgevaardigde verordeningen alsmede ontheffingen en overtredingen van deze verordeningen, en stukken betreffende milieuconvenanten.

Archiefvormers:

Productschap voor Bier
Commissie Bier van het Productschap Dranken

AANWIJZINGEN VOOR DE GEBRUIKER

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Voor de geschreven, getypte en gedrukte documenten gelden geen beperkingen krachtens het auteursrecht. Een voorbehoud dient te worden gemaakt voor de inventarisnummers 160-162 (foto's), waarvoor niet duidelijk is of de auteursrechten door de archiefvormer zijn afgekocht of dat deze nog berusten bij de betreffende fotografen.

MATERIELE BEPERKINGEN

Er zijn geen materiële beperkingen.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. U maakt een profiel aan op www.gahetna.nl, en logt vervolgens in;
2. Via de archiefinventaris (alleen de beschrijvingen met *rode* nummers) selecteert u het gewenste archiefstuk door op de knop 'Reserveren' te klikken;
3. In het volgende scherm geeft u aan op welke dag u het archiefstuk wilt inzien;
4. Indien u zich bevindt in de studiezaal en een tafelnummer heeft ontvangen kunt u dit nummer vermelden. Als u geen tafelnummer heeft kunt u tafelnummer 777 laten staan;
5. Vervolgens bevestigt u uw reservering door deze te versturen.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Productschap voor Bier / Commissie Bier van het Productschap Dranken, 1956-2012, nummer toegang 2.25.62, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Productschap en Commissie Bier, 2.25.62, inv.nr. ...

ARCHIEFVORMING

Geschiedenis van de archiefvormer¹

Het Productschap voor Bier is ingesteld bij wet van 24 november 1954. Aan de instelling van het productschap ging ruim vier jaar lobbywerk vooraf door de Stichting Centraal Brouwerij Kantoor (CBK), een in september 1939 opgerichte privaatrechtelijke brancheorganisatie waarbij, op één kleine brouwerij na, alle Nederlandse brouwerijen waren aangesloten. Dat de in het CBK verenigde brouwerijen in 1950 behoefte hadden aan een publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie voor de bierindustrie en bierhandel hing samen met de extreem lage binnenlandse bierconsumptie in de eerste naoorlogse jaren. Een *“versteviging van de vertrouwensbasis tussen de verticale schakels in de biersector”* in de vorm van een productschap zou moeten bijdragen aan een keer ten goede in de binnenlandse bierafzet. Hoe dan ook moest worden voorkomen dat de producenten van gedistilleerde dranken en de producenten van frisdranken (in het bijzonder Coca-Cola) hun greep op horeca en andere afzetkanalen konden versterken, aangezien dit mogelijk tot een verdere afkalving van de bierafzet zou leiden. Aan de totstandkoming van het productschap lag kortom een bierdefensieve politiek ten grondslag.

De voornaamste taak die door de Sociaal-Economische Raad (SER) bij de instelling aan het productschap werd toebedacht was het regelen van *“aangelegenheden verband houdende met het economisch verkeer tussen verschillende stadia van voortbrenging en afzet”* in de binnenlandse brouwnijverheid en bierhandel. Meer concreet gezegd kwam dit erop neer dat het productschap verordeningen mocht uitvaardigen die betrekking hadden op de bereiding van en de binnenlandse handel in bier. Alle in Nederland gevestigde brouwerijen waren verplicht bij het productschap ingeschreven. Ten aanzien van de in- en uitvoer van bier bezat het productschap geen verordenende bevoegdheid. Evenmin bezat het productschap prijsverordenende bevoegdheid. Buiten de competentie van het productschap viel ook de regeling van lonen en arbeidsvoorwaarden in de brouwnijverheid, een terrein dat reeds bestreken werd door het aan het CBK gelieerde Sociaal Brouwerij Centrum (SBC). Een ander terrein waarop het productschap geen bevoegdheden bezat was dat van de grondstoffenvoorziening, oftewel de teelt van en de handel in brouwergerst en de bereiding van mout. Deze zaken vielen namelijk in publiekrechtelijke zin onder het Productschap voor Granen, Zaden en Peulvruchten. De belangrijkste afnemers van bier – de drankengroothandel en het horecabedrijf, de levensmiddelen-groothandel en de detailhandel – kregen bij de instelling van het productschap het recht om aan werkgevers- en werknemerszijde vertegenwoordigers te benoemen in het bestuur van het productschap. Door alle verticale schakels in de biersector bestuurlijk aan het productschap te committeren werd bewerkstelligd dat de door het productschap uit te vaardigen verordeningen op draagvlak konden rekenen in de gehele bierindustrie en bierhandel.

Pas in de loop van 1956 kreeg het Productschap voor Bier daadwerkelijk gestalte. Uit praktische en economische overwegingen werd Mr. A.A. (Adriaan) Vriesendorp (1916-1982) benoemd tot secretaris van het productschap. Aangezien Vriesendorp reeds secretaris was van het CBK werd het pand waarin het CBK kantoor hield – Herengracht 282 te Amsterdam – zodoende tevens de zetel van het Productschap voor Bier. Tot voorzitter van het productschap werd niet de prominente KVP-politicus Mr. L.G. (Rad) Kortenhorst (1886-1963) benoemd, hoewel deze met instemming van alle bij het productschap betrokken partijen als kandidaat naar voren was geschoven. De SER weigerde deze voordracht over te nemen vanwege Kortenhorsts leeftijd. Dat Kortenhorst reeds voorzitter was van het CBK – en dus wellicht teveel een representant van werkgeverszijde – speelde bij de afwijzing geen rol. In plaats van

¹ Door bewerker geschreven op basis van het archief.

Kortenhorst werd diens partijgenoot Mr. H.J.M. (Hein) Loeff (1895-1973) benoemd tot voorzitter van het productschap. Loeff was in het dagelijks leven burgemeester van 's-Hertogenbosch. Opvallend genoeg werden ook latere voorzitters van het productschap gerekruteerd uit de kring van Brabantse burgemeesters. Na Loeff (1956-1963) viel het voorzitterschap achtereenvolgens toe aan Mr. C.J.G. (Cees) Becht (1964-1977), Ir. W.J.L.L. (Wim) Merckx (1978-1988) en Drs. Pieter Zevenbergen (1989-2011), die bij hun aantreden burgemeester waren van respectievelijk Tilburg, Breda en Bergen op Zoom. Wat bij de benoemingen van Loeff en Becht en in mindere mate ook nog bij die van Merckx een rol speelde was het feit dat sommige brouwerijen uit Brabant en Limburg licht wantrouwend stonden tegenover het CBK. Zij meenden dat deze organisatie door de Amsterdamse brouwerijen Heineken en Amstel werd gedomineerd. Teneinde te voorkomen dat het Productschap voor Bier als een "*publiekrechtelijk verlengstuk van het CBK*" en daarmee als veronderstelde belangenbehartiger van Heineken en Amstel zou gaan fungeren, werd het raadzaam geacht voor het voorzitterschap kandidaten naar voren te schuiven die konden rekenen op het vertrouwen van de brouwerijen uit het Zuiden des lands.

Dat de verordenende bevoegdheden van het productschap zich alleen uitstrekten tot de binnenlandse bierproductie en bierhandel wil niet zeggen dat het productschap de blik louter en alleen op Nederland gericht had. Aan verschillende verordeningen van het productschap lagen mede protectionistische intenties ten grondslag, al werd dat zelden hardop uitgesproken. Zo was de *Verordening statiegeld bierflessen 1959* niet alleen bedoeld ter voorkoming van oneerlijke concurrentie door middel van statiegeldontduiking maar wierp zij ook een effectieve drempel op voor buitenlandse brouwerijen die zich op de Nederlandse biermarkt wensten te begeven. En hoewel de *Verordening aflevering lichtgekleurd lagerbier 1963* formeel beoogde de consument te beschermen tegen misleidende praktijken van sommige kasteleins (die lagerbier verkochten als zijnde pilsener) was deze verordening vooral bedoeld om buitenlands lagerbier op fust te weren van de Nederlandse markt. Verder werd in de vergaderingen van het productschap uitvoerig gesproken over onderwerpen als de unificatie van de bieraccijnstarieven en de harmonisatie van bier(receptuur- en etiketterings)richtlijnen in Benelux en EEG-verband. Ten deze beschouwde het Productschap voor Bier zichzelf als een orgaan dat de Nederlandse overheid gevraagd en ongevraagd van advies kon dienen. Ook wat betreft binnenlandse vraagstukken, bijvoorbeeld betreffende de herziening van de *Drank- en Horecawet*, trad het Productschap voor Bier adviserend op.

Het regulier overleg over statiegelden, drankwet- en accijnskwesties kon niet verbloemen dat de agenda's van het productschap vaak wat magertjes waren. Van werkgeverszijde (brouwerijen) werd dit voor lief genomen met het argument dat het productschap nu eenmaal zeer beperkte bevoegdheden bezat. Anders lag dat bij de vertegenwoordigers van werknemerszijde die zitting hadden in het productschap. Wat deze vakbondsmannen in toenemende mate ergerde was dat nimmer zaken aan de orde konden worden gesteld die van direct belang waren voor de werknemers in de bierindustrie. Over het concentratieverschijnsel in de biermarkt, dat in de jaren zestig grote onrust veroorzaakte onder brouwerijpersoneel, kon bijvoorbeeld binnen het productschap zelfs niet in de meest algemene bewoordingen worden gesproken. Brouwerijen wensten geen enkele vorm van vakbondsinmenging waar het fusies, overnames en andere strategische kwesties betrof. De onvrede van deze vakbondsmannen gold overigens niet alleen het Productschap voor Bier maar ook het Bedrijfschap voor de Industrie van en de Groothandel in Koolzuurhoudende Dranken en de Groothandel in Bier ('Bedrijfschap Frisdranken') en het Productschap voor Gedistilleerde Dranken, in welke 'schappen' zij veelal eveneens bestuurlijk actief waren. Tussen de onderwerpen die in deze bedrijfslichamen aan de orde werden gesteld en de onderwerpen waarover in de vergaderingen van het Productschap voor Bier werd gesproken bestond een grote mate van overlap. Vandaar dat in 1969 van vakbondszijde werd gesuggereerd de genoemde schappen te laten opgaan in één publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie voor de gehele drankenindustrie en drankenhandel. Dit idee kon ook aan werkgeverszijde op enige welwillendheid rekenen. Grote brouwerijen als Heineken en de Verenigde Nederlandse Brouwerijen Breda-Oranjeboom (Allied Breweries) hadden reeds aanzienlijke belangen verworven in de frisdrankenindustrie en

begonnen rond 1970 ook posities te verwerven in de gedistilleerdbranche, waardoor een integratie van de schappen op het gebied van bier, frisdranken en gedistilleerd wat hen betreft niet tot het ondenkbare behoorde. Verder dan een onregelmatig informeel overleg (vanaf 1973 onder de noemer 'Groot Drankenschap') op het niveau van voorzitters en secretarissen kwam het echter niet, voornamelijk omdat bedrijven die niet het complete drankenspectrum bestreken uiteindelijk in alle betrokken schappen in de meerderheid bleven.

In de jaren zeventig en tachtig werden de agenda's van het Productschap voor Bier nauwelijks spannender dan voorheen. Belangrijke maatschappelijke kwesties die zich aandienen als het bevorderen van alcoholmatiging en de zorg voor het milieu (bestrijden van zwerfafval, bevorderen van recycling, beperken van de uitstoot van gevaarlijke stoffen), werden in de vergaderingen van het productschap tamelijk oppervlakkig besproken. Naar het oordeel van de brouwerijen lagen deze aangelegenheden meer op de weg van het CBK en van de samenwerkingsverbanden en overlegplatforms waaraan het CBK namens de bierbranche deelnam, zoals de Stichting Verantwoord Alcoholgebruik (STIVA) en de Stichting Verpakking en Milieu (SVM). Toen de STIVA in 1986 op verzoek van gedistilleerdindustrie en wijnhandel werd omgevormd tot een samenwerkingsverband van publiekrechtelijke bedrijfsorganisaties, zag het CBK zich als privaatrechtelijke brancheorganisatie genoodzaakt haar zetel in de STIVA over te dragen aan het Productschap voor Bier. Formeel gesproken werd daarmee het Productschap voor Bier namens de bierbranche verantwoordelijk voor activiteiten ondernomen onder de STIVA-vlag. Achter de schermen veranderde er evenwel niets en bleef het CBK volledig bepalen hoe de bierbranche in STIVA-verband diende te opereren. Alle kosten die door het Productschap voor Bier ten behoeve van de STIVA werden gemaakt werden rechtstreeks doorgeschoven naar en betaald door het CBK. Evenzo had het Productschap voor Bier slechts een zeer gering aandeel in de gevoerde discussies rond belangrijke milieuvraagstukken, al verklaarde het productschap zich namens de gehele bierbranche wel akkoord met de *Gemeenschappelijke Verklaring en Gedragscode Drankenverpakkingen* (1985), het *Convenant Verpakkingen* (1991) en het *Convenant Verpakkingen II* (1997). Het overleg met rijksoverheid, SVM en andere betrokken organisaties inzake de totstandkoming en nadere uitwerking van deze convenanten werd nagenoeg volledig overgelaten aan het CBK. Meer betrokken was het productschap bij het *Convenant cadmiumhoudende kratten* (1988). Niettemin kan worden gesteld dat het primaat van de belangenbehartiging in de bierbranche, anders dan bijvoorbeeld in de gedistilleerdindustrie, overduidelijk lag bij de privaatrechtelijke brancheorganisatie, in casu het CBK.

Ondertussen bleef het voor de vakbonden hoogst onbevredigend dat binnen het Productschap voor Bier geen zaken konden worden geagendeerd die van enig belang waren voor de werknemers in de bierindustrie. Met ingang van 1978 weigerde de Industriebond NVV nog langer te participeren in het Productschap voor Bier, een standpunt dat één jaar later gevolgd werd door de Industriebond NKV. Pogingen om de vakbonden weer tot deelname aan het productschap te bewegen werden niet ondernomen. Toen ingevolge de gewijzigde *Wet op de Bedrijfsorganisatie* (1992) het Productschap voor Bier gedwongen werd de uit 1954 daterende instellingswet om te zetten in een instellingsverordening, werd deze mogelijkheid bijvoorbeeld niet aangegrepen om bij de SER te pleiten voor één of meer nieuwe bevoegdheden op sociaal terrein. Het Bedrijfschap Frisdranken en Waters deed dat wèl en wist met nieuwe bevoegdheden en daaraan gekoppelde activiteiten op de gebieden van scholing en arbeidsomstandigheden de vakbonden weer aan de bestuursafel te krijgen. Het Productschap voor Bier greep de omzetting van instellingswet in instellingsverordening (1994) daarentegen slechts aan tot een meer expliciete bepaling van de bevoegdheid tot het regelen van statiegelden en terugbrengpremies voor bierflessen, pallets en andere verpakkingsmiddelen – niet bepaald een terrein dat de belangstelling had van de vakbonden.

Vanaf 1995 klonk in politiek Den Haag steeds duidelijker de roep om een reorganisatie van de product- en bedrijfsschappen. Wat de schappen onder andere verweten werd was dat ze te weinig aandacht hadden voor deregulering en marktwerking en dat de besluitvorming te ondoorzichtig was. Ook het democratisch gehalte, de representativiteit en de doelmatigheid

van de schappen werd ter discussie gesteld. Het Productschap voor Bier probeerde deze kritiek zo goed mogelijk te weerleggen maar stond net als de andere schappen machteloos tegenover de politieke wil tot hervorming. Binnen het bestuur van het Productschap voor Bier leidde de toekomst- en hervormingsdiscussie tot openhartige bespiegelingen over de betekenis en 'meerwaarde' van het eigen schap. Volgens secretaris Mr. H.E. (Dick) Jonker Roelants (net als zijn voorgangers tevens secretaris van het CBK) was deze meerwaarde gelegen in de goede contacten binnen de handelskolom en in het gegeven dat de bierbranche langs publiekrechtelijke weg gemakkelijker toegang had tot bepaalde ambtenaren dan langs privaatrechtelijke weg. De ambtenaren in kwestie waren de ministeriële vertegenwoordigers die tweemaal per jaar de openbare vergaderingen van het productschap bijwoonden. Na een slepende discussie over diverse vormen van clustering ging het Productschap voor Bier uiteindelijk per 1 juli 2002 samen met Productschap voor Gedistilleerde Dranken, het Bedrijfschap Frisdranken en Waters en het Bedrijfschap voor de Detailhandel in Alcoholhoudende Dranken op in het Productschap Dranken.

Binnen het Productschap Dranken werden de werkzaamheden van het Productschap voor Bier voortgezet door de Commissie Bier. Dit was een zogenaamde commissie ex artikel 88a van de *Wet op de Bedrijfsorganisatie* die weliswaar beschikte over een eigen bestuur maar die geen verordenende bevoegdheid had. Naast de Commissie Bier kende het Productschap voor Dranken tevens een Commissie Gedistilleerd, een Commissie Frisdranken en Waters en een Commissie Slijters. Ook deze commissies hadden een artikel 88a Wbo-status. Voor wat betreft de secretariële ondersteuning van haar werkzaamheden bleef de Commissie Bier een beroep doen op het CBK. Toen het CBK in juni 2008 van Amsterdam (Herengracht 282) naar Den Haag (Dagelijkse Groenmarkt 3-5) verhuisde, verhuisde de Commissie Bier dus mee. De secretariële unie tussen het CBK en de Commissie Bier hield tevens in dat de secretaris van het CBK optrad als secretaris van de Commissie Bier. Tot en met 24 januari 2011 werd het dubbelsecretariaat uitgeoefend door Drs. J.J.M. (Jack) Verhoek, daarna vervulde Drs. C.J. (Cees-Jan) Adema deze functie. Overigens opereerde het CBK vanaf juli 2010 onder de nieuwe naam Vereniging Nederlandse Brouwers.

De gedwongen samenwerking met distilleerderijen, frisdrankproducenten en slijterijen onder de vlag van het Productschap Dranken en het feit dat de commissies ex artikel 88a Wbo geen verordenende bevoegdheden hadden, maakte dat de grote brouwerijen van aanvang af niet veel op hadden met de Commissie Bier. Wat betreft de brouwerijen dienden zoveel mogelijk zaken privaatrechtelijk, dat wil zeggen binnen het CBK, te worden afgehandeld. Deze opstelling bracht de Commissie Bier al spoedig in conflict met de drie andere commissies, die minder zwaar tilden aan het "primaat van de privaatrechtelijke route" en graag een wat ruimere invulling aan hun publiekrechtelijke aanwezigheid gaven. Wat de brouwerijen al evenmin beviel was dat de overheadkosten van het Productschap Dranken de pan uitrezen – hetgeen vooral te wijten was aan draagvlakonderzoeken, representativiteittoetsen en de implementatie en monitoring van allerlei regels inzake goed bestuur die werden voorgeschreven door de SER. De voortdurende pressie van vakbondszijde om te komen tot een verdere clustering/opschaling van product- en bedrijfsschappen stemde de brouwerijen ook niet gelukkig. Welke meerwaarde resteerde nog voor de bierbranche als het Productschap Dranken en haar Commissies zouden opgaan in een groter geheel? Ergernissen en frustraties van meer persoonlijke aard maakten de samenwerking binnen het Productschap Dranken er tenslotte ook niet beter op. Al deze factoren droegen ertoe bij dat de Commissie Bier in januari 2008 te kennen gaf zichzelf te willen opheffen.

Omdat de brouwerijen wel graag de *Bierverordening Productschap Dranken 2003* in één of andere vorm wensten te bewaren – door deze bijvoorbeeld over te hevelen naar het Productschap Akkerbouw – bleek opheffing van de Commissie Bier minder gemakkelijk te realiseren als aanvankelijk gedacht. Hangende de besprekingen over deze overheveling en de beraadslagingen over wat er verder met het Productschap Dranken diende te gebeuren, werden door de Commissie Bier echter nauwelijks nog activiteiten ontplooid. Vanaf 2011 werden aan ingeschreven bedrijven ook geen heffingen meer opgelegd, waarmee de

Commissie Bier zichzelf dus feitelijk in slapende toestand bracht. Uit deze slapende toestand is de commissie niet meer gewekt door het kabinet Rutte II bij haar aantreden, eind oktober 2012, bekend maakte dat alle product- en bedrijfsschappen zichzelf dienden op te heffen. De belangrijkste bepalingen van de *Bierverordening Productschap Dranken 2003* werden uiteindelijk opgenomen in het *Warenwetbesluit Gereserveerde Aanduidingen*.

Geschiedenis van het archiefbeheer

Het archief is gevormd in de periode 1956-2012. Stukken over de plannen tot oprichting van het Productschap voor Bier en het overleg dienaangaande tussen de SER en de betrokken partijen aan werkgevers- en werknemerszijde (1950-1954) ontbreken. Evenmin zijn stukken bewaard gebleven over de periode gelegen tussen de feitelijke instelling van het productschap (november 1954) en het moment waarop daadwerkelijk activiteiten begonnen te worden ontplooid (september 1956). Voor stukken uit deze periode raadplege men het centraal archief van het Ministerie van Economische Zaken, het archief van het Directoraat-Generaal Algemene Beleidsaangelegenheden van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en het archief van de Sociaal-Economische Raad. Mogelijk bevinden dergelijke stukken zich tevens in het nog ongeïventariseerde archief van het Centraal Brouwerij Kantoor (CBK).

Nadat het Productschap voor Bier in de tweede helft van 1956 daadwerkelijk gestalte kreeg is door de secretaris van het productschap een eenvoudig archiefsysteem opgezet. Dagkopiëën van uitgaande post (doorslagen en stencils) werden verzameld en ongeveer halfjaarlijks op chronologische volgorde in banden gelijmd. Ook enkele specifieke stukken werden periodiek in banden gelijmd. Zo ontstonden afzonderlijke banden met notulen van vergaderingen (hoewel deze notulen ook in de banden met dagkopiëën werden opgenomen), banden met uitgevaardigde en door de SER goedgekeurde verordeningen en banden met *Maandelijks mededelingen* (een sinds 1962 verschijnend gestencild nieuwsbulletin met voornamelijk uit de vak- en dagbladers overgenomen berichten). Ongetwijfeld zullen door de secretaris van het productschap ook bepaalde werkdoSSIERS zijn aangelegd met alle inkomende stukken (in origineel) en uitgaande stukken (in doorslag of kopie) rond een bepaald onderwerp of thema.

Eind 1975, begin 1976 heeft overleg plaatsgevonden met het Algemeen Rijksarchief en het Ministerie van Landbouw en Visserij betreffende het door het productschap gevoerde archiefbeheer. Daarop heeft het productschap een vernietigingslijst opgesteld welke geënt was op die van het Productschap voor Pluimvee en Eieren. Op 7 december 1977 heeft een controle door de Rijksarchiefinspectie plaatsgevonden. Bij die controle, uitgevoerd door Mr. S.P. Dijkstra, werd opgetekend dat door het productschap nog nimmer archiefbescheiden waren vernietigd en dat ook nog nooit een overbrenging had plaatsgevonden.

Nadat in 1979 een nieuwe secretaris bij het productschap was aangetreden, heeft vermoedelijk op diens initiatief een zeer grondige opschoning van het archief plaatsgevonden. Of daarbij de eerder opgestelde vernietigingslijst als leidraad is gebruikt dient ernstig te worden betwijfeld. Naar het zich laat aanzien werden slechts de reeksen met ingelijmde archiefbescheiden (dagkopiëën van uitgaande post, notulen van vergaderingen, verordeningen en *Maandelijks mededelingen*) bewaard.

Eind 1983 werd een nieuw archiefbeheersysteem ingevoerd. Zowel inkomende als uitgaande stukken werden voorzien van een systematische code en vervolgens op chronologische volgorde in banden gelijmd. Daarbij werd geen onderscheid gemaakt tussen inkomende en uitgaande stukken. In registers (in de vorm van schriften) werd handmatig opgetekend welke inkomende en uitgaande stukken in deze banden waren opgeborgen en welke systematische codes aan deze stukken waren toegekend.

Vanaf 1992 werden de inkomende en uitgaande stukken niet langer opgetekend in schriften maar in een geautomatiseerd postregistratiesysteem. Daarbij werd wederom aan elk stuk een systematische code toegekend. Dit postregistratiesysteem was een relationeel database management systeem (DBMS) dat benaderd diende te worden via een structured query language (SQL). In de praktijk bleek dit postregistratiesysteem voor de meeste secretariaatsmedewerkers van het productschap te complex. Feitelijk was de beheerder van het systeem (het hoofd postkamer annex de archivaris van het productschap) de enige die in staat was archiefstukken uit het systeem op te diepen.

Aan het inlijmen van stukken in banden kwam in 1996 een eind. Sindsdien werden inkomende en uitgaande stukken chronologisch opgeborgen in ordners. Net als voorheen werd daarbij geen onderscheid gemaakt tussen inkomende en uitgaande stukken.

Verantwoording van de bewerking

Het archief bestond vóór bewerking uit 143 banden met ingelijmde stukken, 57 ordners, 16 archiefdozen, 13 schriften en een complete reeks jaarverslagen. De 143 banden met ingelijmde stukken bevatten vooral dagkopieën van uitgaande post alsmede inkomende en uitgaande correspondentie. Daarnaast waren er enkele banden met ingelijmde notulen, enkele banden met ingelijmde verordeningen en enkele banden met ingelijmde *Maandelijkse mededelingen*. De 57 ordners waren merendeels gevuld met inkomende en uitgaande correspondentie uit de periode 1996-2011. Een klein aantal ordners was gevuld met stukken betreffende milieuconvenanten waarbij het Productschap voor Bier c.q. de Commissie Bier van het Productschap Dranken contractpartner was. In de 16 archiefdozen werden voornamelijk boekhoudkundige bescheiden uit de periode 1993-2002 aangetroffen. Een klein aantal archiefdozen was gevuld met ongesorteerde correspondentie uit de jaren 1981 en 1984-1986. De 13 schriften tenslotte waren registers op de inkomende en uitgaande stukken uit de periode 1983-1992.

Op grond van wat is aangetroffen kan worden geconstateerd dat het archiefbeheer niet altijd even zorgvuldig is geweest. De in banden gelijmde reeksen waren verre van compleet. Zo ontbraken de banden met dagkopieën van uitgaande post uit de jaren 1960, 1967-1970 en 1980-1984. Ook de reeks banden met *Maandelijkse mededelingen* bleek onvolledig. Mogelijk zijn diverse banden verloren gegaan toen de Commissie Bier van het Productschap Dranken in juni 2008 van Amsterdam naar Den Haag is verhuisd. Bepaald niet uit te sluiten valt echter dat diverse banden reeds veel eerder verloren zijn gegaan. Bekend is namelijk dat het archief van het Productschap voor Bier in Amsterdam aanvankelijk in een kelderruimte was opgeslagen en later verplaatst is naar een zolderkamer. De volledige afwezigheid van werkdoSSIERS (ordners en mappen met inkomende en uitgaande stukken rondom een bepaald onderwerp) uit de eerste decennia van het productschap doet één of meer opschoningsacties vermoeden waarbij grote delen van het archief zijn vernietigd.

Wat evenmin duidt op zorgvuldig archiefbeheer is dat de stukken die in banden werden gelijmd veelal niet werden ontdaan van hun nietjes. Alleen in de beginjaren van het Productschap voor Bier was het gebruikelijk de stukken voor inlijmen te ontdoen van nietjes. Banden met ingelijmde stukken van 1965 en later bleken allen aan de bovenzijde veel dikker dan aan de onderzijde vanwege de talrijke onverwijderde nietjes. Bijgevolg hadden deze banden een wanstaltig uiterlijk en waren ze instabiel en onstapelbaar.

Als richtsnoer bij de bewerking van het archief gold de *Lijst van voor vernietiging in aanmerking komende archiefbescheiden van lichamen ingesteld op grond van het Tweede Hoofdstuk van de Wet op de Bedrijfsorganisatie* (ministeriële beschikking van 30 januari 1979, nr. 197.820, Nederlandse Staatscourant, 18 juni 1979).

In verband met de meest problematische onderdelen van het archief – de banden met ingelijmde stukken – is voorafgaand aan de bewerking overleg gevoerd met de Erfgoedinspectie (Drs. A.M. de Haan) en het Nationaal Archief (Mevr. Drs. K. Zwart). Naar aanleiding van dit overleg werden de volgende praktische uitgangspunten geformuleerd:

- Banden met ingelijmde notulen, verordeningen en *Maandelijks mededelingen* konden worden stukgesneden teneinde verwijdering van de nietjes mogelijk te maken.
- Banden met ingelijmde dagkopieën van uitgaande post (1965-1966 en 1971- 1979) en banden met ingelijmde correspondentie (1985-1996) konden worden stukgesneden teneinde verwijdering van de nietjes mogelijk te maken. Uit deze banden behoeften echter alleen vergaderstukken, begrotingen, financiële verantwoordingen en andere belangrijke reeksen te worden bewaard.
- Banden met ingelijmde dagkopieën van uitgaande post zonder nietjes (1956-1959 en 1961-1964) dienden integraal te worden bewaard.

Het moge duidelijk zijn dat bij de bewerking van het archief de oorspronkelijke ordening in banden en ordners grotendeels verloren is gegaan. Vanwege de zeer gebrekkige ontsluiting van deze banden en ordners was dit echter onvermijdelijk. De handgeschreven registers op de inkomende en uitgaande stukken waren zo summier dat daaruit niet meer dan vage aanwijzingen konden worden ontleend terzake van het onderwerp van deze stukken. Bovendien was de gehanteerde systematiek van archiefcodes zeer grofmazig. Voor het sinds 1992 door het productschap gebruikte postregistratiesysteem gold dat de hierin vastgelegde data alleen toegankelijk zouden kunnen worden gemaakt door middel van een application programming interface (API). Het schrijven van een API werd gezien de omvang van het archief niet opportuun geacht.

De bewerking is uitgevoerd in maart en april 2011 (archiefmateriaal van het Productschap voor Bier) en in januari en februari 2014 (archiefmateriaal van de Commissie Bier van het Productschap Dranken). Het archief dat voor bewerking een omvang had van 41,3 strekkende meter heeft na bewerking een omvang van 4,3 meter.

Peter Zwaal
Rotterdam, 29 maart 2014

VERWANT MATERIAAL

NATIONAAL ARCHIEF

Archief van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Directoraat-Generaal Algemene Beleidsaangelegenheden (toegangsnr. 2.15.45)

- Benoeming van de voorzitter van het Productschap voor Bier, 1958–1978 (inv. nr. 1237)
- Instellingsbesluit en totstandkoming van het Productschap voor Bier, 1953–1957 (inv. nr. 1238)
- Jaarverslagen van het Productschap voor Bier, 1964–1978 (inv. nr. 1239)
- Samenstelling van het bestuur van het Productschap voor Bier, 1954–1957 (inv. nr. 1240)
- Vaststelling van de vergoedingen voor de voorzitter van het Productschap voor Bier, 1971–1978 (inv. nr. 1241)
- Vergaderstukken van het Productschap voor Bier, 1956, 1966–1967 (inv. nr. 1242)
- Verordeningen van het Productschap voor Bier, 1957–1976 (inv. nr. 1243)

Archief van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Directoraat-Generaal Algemene Arbeidsaangelegenheden (toegangsnr. 2.15.47)

- Stukken betreffende de samenstelling van het bestuur, de benoeming van de voorzitter en de goedkeuring van verordeningen van het Productschap voor Bier, 1979–1994 (inv. nr. 1676)

Archief van het Ministerie van Economische Zaken, Directie Ordeningsvraagstukken (toegangsnr. 2.06.059.18)

- Verslagen van openbare en besloten bestuursvergaderingen van het Productschap voor Bier, 1954–1962 (inv. nr. 194)

Centraal Archief van het Ministerie van Economische Zaken (toegangsnr. 2.06.087)

- Stukken betreffende de samenstelling van het college van beroep van het Productschap voor Bier, 1956–1965 (inv. nr. 2287)
- Stukken betreffende de goedkeuring van verordeningen van het Productschap voor Bier, 1957–1965 (inv. nr. 2298)
- Stukken betreffende de instelling en benoeming van bestuursleden van het Productschap voor Bier, 1953–1957 (inv. nr. 4077)

Archief van het Ministerie van Economische Zaken, Directoraat-Generaal Industrie en Handel (toegangsnr. 2.06.116)

- Prijsbeschikkingen bier en frisdranken, 1970 (inv. nr. 842)

Archief van de Sociaal-Economische Raad (toegangsnr. 2.06.064)

- Stukken betreffende de instelling van het Productschap voor Bier, 1953 (inv. nr. 880)
- Stukken betreffende de benoeming van de voorzitter van het Productschap voor Bier, 1977 (inv. nr. 881)
- Begrotingen en jaarrekeningen van het Productschap voor Bier, 1957–1979 (inv. nr. 882)
- Verordeningen van het Productschap voor Bier, 1956–1975 (inv. nr. 883)

Archief van het Ministerie van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening, Regeringscommissariaat voor de Buitenlandse Agrarische Aangelegenheden (toegangsnr. 2.11.26)

- Stukken betreffende in- en uitvoer van bier, 1946–1951 (inv. nrs. 403-425)
- Stukken betreffende in- en uitvoer van mout, 1946-1950 (inv. nrs. 457-461)

Archief van het Productschap Dranken (toegangsnr. nog onbekend)

STICHTING DRANKEN NEDERLAND (NIET OPENBAAR)

Archief van het Centraal Brouwerij Kantoor (CBK), 1939–2010 (ongeïntariseerd)

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDDELEN

STUKKEN VAN ALGEMENE AARD

JAARVERSLAGEN EN VERGADERSTUKKEN

- 1–2** Jaarverslagen van het Productschap voor Bier, 1957–2002. 2 pakken
- 1** 1957–1987
2 1988–2002 (eerste helft)
 N.B. Het jaarverslag over de eerste helft van 2002 is afwijkend van vorm en is niet in gedrukte vorm verspreid zoals alle overige jaarverslagen.
- 3–7** Notulen van openbare vergaderingen van het Productschap voor Bier, 1956–2002. 5 omslagen
- 3** 1956–1961
4 1962–1967
5 1968–1978
6 1979–1991
7 1992–2002 (eerste helft)
- 8** Redevoeringen en toespraken in openbare vergaderingen van het Productschap voor Bier, 1957–2002. 1 omslag
 N.B. Het betreft redevoeringen en toespraken d.d. 24 april 1957 van Mr. H.J.M. (Hein) Loeff, Drs. W.K.N. (Norbert) Schmelzer, Prof. Drs. B.D. (Bernard) Hartong en Drs. H. (Herman) Hoelen; d.d. 23 maart 1960 van Mr. H.J.M. (Hein) Loeff, Ir. J.A. (Jan) Emmens en Prof. Dr. Th.L.M. (Theo) Thurlings; d.d. 9 november 1960 van Mr. A.A. (Adriaan) Vriesendorp; d.d. 6 november 1963 van Drs. G.H. (Gerrit) Jansen; d.d. 24 maart 1964 van Mr. C.J.G. (Cees) Becht; d.d. 8 december 1971 van Mr. A.A. (Adriaan) Vriesendorp; d.d. 23 mei 1973 van Dr. H. (Herman) Hoelen; d.d. 26 november 1980 van Ir. W.J.L.J. (Wim) Merckx; d.d. 23 november 1988 van Drs. P. (Pieter) Zevenbergen.
- 9–13** Notulen van vergaderingen van het dagelijks bestuur van het Productschap voor Bier, 1956–2002. 5 omslagen
- 9** 1956–1960
10 1961–1966
11 1967–1979
12 1980–1991
13 1992–2002 (eerste helft)
- 14** Notulen van besloten vergaderingen van het Productschap voor Bier, 1956–1962. 1 omslag
 N.B. Het betreft slechts 4 vergaderingen d.d. 19 december 1956, 19 oktober 1961, 25 januari 1962 en 14 december 1962.
- 15–51** Agenda's en bijlagen van openbare vergaderingen van het Productschap voor Bier, 1956–1966, 1970–1980, 1984, 1987–2001. 37 omslagen
 N.B. Van een beperkt aantal (11) openbare vergaderingen zijn tevens presentielijsten aanwezig.

15	1956–1957
16	1958
17	1959
18	1960
19	1961
20	1962
21	1963
22	1964
23	1965
24	1966
25	1970
26	1971
27	1972
28	1973
29	1974
30	1975
31	1976–1977
32	1978–1979
33	1980
34	1984
35	1985
36	1986
37	1987
38	1988
39	1989
40	1990
41	1991
42	1992
43	1993
44	1994
45	1995
46	1996
47	1997
48	1998
49	1999
50	2000
51	2001

N.B. Het enige bewaard gebleven stuk uit 1970 betreft een presentielijst van de 29^e openbare vergadering (22 april 1970).

52–80 Agenda's en bijlagen van vergaderingen van het dagelijks bestuur van het Productschap voor Bier, 1956–1966, 1971–1979, 1981, 1985–2002. 29 omslagen
 N.B. Van een beperkt aantal (5) vergaderingen zijn tevens presentielijsten aanwezig.

52	1956
	N.B. De vergaderingen van 12 april, 14 november en 5 december 1956 hadden een onofficieel karakter.
53	1957
54	1958
55	1959
56	1960
57	1961
58	1962
59	1963
60	1964

61	1965	
62	1966	
63	1971	
64	1972	
65	1973	
66	1974	
67	1975	
68	1976	
69	1977	
70	1978	
71	1979, 1981	
72	1985	
73	1986	
74	1987–1988	
75	1989–1992	
76	1993–1996	
77	1997	
78	1998	
79	1999	
80	2000–2002	
- 81** Agenda's en bijlagen van besloten vergaderingen van het Productschap voor Bier, 1961–1962. 1 omslag
- 82–91** Vergaderstukken (agenda's, bijlagen, presentielijsten en verslagen) van openbare vergaderingen Commissie voor Bier van het Productschap Dranken, 2002–2011. 10 omslagen
- N.B. Van de 20^e t/m 25^e vergadering zijn alleen concept-verslagen aangetroffen. Vermoedelijk zijn deze echter gelijk aan de definitief vastgestelde verslagen. Van de 25^e en vermoedelijk laatste vergadering (28 september 2011) ontbreken de agenda en bijlagen. Een 26^e vergadering (5 april 2012) heeft waarschijnlijk nooit plaatsgevonden. Het enige stuk dat zou kunnen duiden op zo'n vergadering is een jaarrekening die op 5 april 2012 door de Commissie voor Bier had moeten worden vastgesteld. Vermoedelijk is deze jaarrekening echter nooit in een vergadering aan de orde gesteld.
82	2002 (1 ^e vergadering)	
83	2003 (2 ^e t/m 5 ^e vergadering)	
84	2004 (6 ^e en 7 ^e vergadering)	
85	2005 (8 ^e t/m 11 ^e vergadering)	
86	2006 (12 ^e en 13 ^e vergadering)	
87	2007 (14 ^e en 15 ^e vergadering)	
88	2008 (16 ^e t/m 18 ^e vergadering)	
89	2009 (19 ^e en 20 ^e vergadering)	
90	2010 (21 ^e en 22 ^e vergadering)	
91	2011–2012 (23 ^e t/m 26 ^e vergadering)	

CORRESPONDENTIE

- 92–99** Dagkopieën van uitgaande post van het Productschap voor Bier (inclusief vergaderstukken), 1956–1959, 1961–1964. 8 banden
- 92** 20 september 1956–31 januari 1958
93 3 februari 1958–18 december 1958
94 3 januari 1959–29 december 1959
95 6 januari 1961–29 december 1961
96 4 januari 1962–21 november 1962
97 21 november 1962–30 augustus 1963
98 2 september 1963–11 maart 1964
99 16 maart 1964–17 november 1964
- 100** Lijsten met namen van bestuursleden 1^e t/m 6^e zittingsperiode, 9^e t/m 15^e zittingsperiode en 17^e zittingsperiode van het Productschap voor Bier, 1956–1966, 1972–1984, 1988–1989. 1 omslag
- 101** Verklaringen van bestuursleden en plaatsvervangend bestuursleden inzake artikel 75 van de *Wet op de Bedrijfsorganisatie*, maart–mei 1956 1 omslag
- 102** Correspondentie met en stukken betreffende voorzitter Mr. H.J.M. (Hein) Loeff, augustus 1956–november 1973. 1 omslag
- 103** Correspondentie met en stukken betreffende voorzitter Mr. C.J.G. (Cees) Becht, september 1963–juni 1978. 1 omslag
- 104** Correspondentie met en stukken betreffende voorzitter Ir. W.J.L.J. (Wim) Merckx, augustus 1977–april 1988. 1 omslag
- 105** Correspondentie met en stukken betreffende voorzitter Drs. P. (Pieter) Zevenbergen, januari 1988–november 2001. 1 omslag
- 106** Stukken betreffende de secretarissen Mr. A.A. (Adriaan) Vriesendorp, Dhr. A.A.M. (Alwy) Kemperink, Mr. H.E. (Dick) Jonker Roelants en Drs. J.J.M. (Jack) Verhoek, januari 1972–januari 2001. 1 omslag
- 107** Correspondentie tussen secretaris en bestuursleden van de Commissie voor Bier van het Productschap Dranken, juli 2002–maart 2011. 1 omslag
 N.B. Vanaf medio 2005 vond nauwelijks nog correspondentie plaats.
- 108** Correspondentie tussen de Commissie voor Bier van het Productschap Dranken en ingeschreven bedrijven, juli 2002–augustus 2008. 1 omslag
- 109** Correspondentie tussen de Commissie voor Bier van het Productschap Dranken en de Stichting Milieukeur (SMK) betreffende de certificatie van bier, maart 2004–december 2005. 1 omslag
- 110** Correspondentie tussen de Commissie voor Bier van het Productschap Dranken en overige personen, organisaties en instanties, juli 2002–mei 2011. 1 omslag

STUKKEN BETREFFENDE BIJZONDERE ONDERWERPEN

FINANCIËLE AANGELEGENHEDEN

- 111–113** Begrotingen van het Productschap voor Bier, 1956–2002. 3 omslagen
- 111** 1956/1957–1971
112 1972–1986
113 1987–2002
- 114–120** Financiële verantwoording van inkomsten en uitgaven van het Productschap voor Bier, alsmede onderliggende accountantsrapporten, 1956–2002. 7 omslagen
- 114** 1956/1957–1964
115 1965–1974
 N.B. Accountantsrapporten 1966–1970 en 1973–1974 ontbreken.
116 1975–1982
 N.B. Accountantsrapporten 1975–1977 ontbreken.
117 1983–1987
118 1988–1992
119 1993–1997
120 1998–2002 (eerste helft)
 N.B. Accountantsrapport eerste helft 2002 ontbreekt.
- 121** Binnenlandse bierafzetcijfers van ingeschreven bedrijven in verband met heffingsnota's, 1956–1965, 1971–1981, 1983, 1997–2000, 2007–2010. 1 omslag
- 122** Stukken betreffende een geschil van het Productschap voor Bier met de bierbrouwerij der Bonaventura Stichting (Maastricht) over de heffingsplichtigheid van deze brouwerij, 1957. 1 omslag
- 123** Stukken betreffende de binnenlandse bierafzet van en heffingen opgelegd aan de Fa. Nelemans handelend onder de naam Anker Brouwerij (Zevenbergen), zijnde de enige niet bij het Centraal Brouwerij Kantoor aangesloten brouwerij, 1957–1963. 1 omslag

INTERNE VERORDENINGEN

- 124** Verordening op de bevoegdheden en taken van de voorzitter, het dagelijks bestuur en de secretaris (1957), Verordening op het houden van vergaderingen / reglement van orde (1957–1959), Verordening tot het opleggen van heffingen (1957–1958), Heffingsverordening (2000), 1957–1959, 2000. 1 omslag
- 125** Verordening vergoedingen voorzitter, 1958–1980. 1 omslag
- 126** Verordening vergoedingen voor reis- en verblijfkosten en vacatiegelden, 1956–1989. 1 omslag

- 127** Verordening arbeidsvoorwaarden en vergoedingen secretaris, 1958–1970. 1 omslag
- 128** Instellingsverordening, 1994–1995. 1 omslag

AUTONOME VERORDENINGEN

- 129** *Verordening statiegeld bierflessen 1959* alsmede wijzigingen I (1967) en II (1971), 1959–1971. 1 omslag
- 130** *Verordening aflevering lichtgekleurd lagerbier 1963*, 1963. 1 omslag
- 131** *Verordening verbod vermelding stamwortgehalte van bier 1964*, 1964. 1 omslag
- 132** *Verordening minimum tapmaat bierflessen 1964* en *Verordening tapmaten bierflessen 1965*, 1964–1965. 1 omslag
- 133** *Verordening inzake de benaming en aanduiding pils 1974*, 1974. 1 omslag
- 134** *Bierverordening 1976*, 1976. 1 omslag
- 135** *Verordening betreffende het tappen van fustbier 1976*, 1976. 1 omslag
- 136** *Bierverordening 1983* (nooit gerealiseerd), 1983. 1 omslag
- 137** *Bierverordening 1984* en *Bierverordening 1984 II*, alsmede wijzigingen I (1990) en II (1992), 1984–1992. 1 omslag
N.B. Originele verordeningen ontbreken.
- 138** *Bierverordening 1997*, 1997. 1 omslag
N.B. Originele verordening ontbreekt.

ONTHEFFINGEN EN OVERTREDINGEN VAN AUTONOME VERORDENINGEN

- 139** Ontheffingen van de *Verordening statiegeld bierflessen 1959* van het Productschap Bier, december 1965–oktober 1975. 1 omslag
- 140** Ontheffingen van de *Verordening minimum tapmaat bierflessen 1964* en de *Verordening tapmaten bierflessen 1965* van het Productschap Bier, december 1964–maart 1966. 1 omslag
- 141** Ontheffingen van de *Verordening betreffende het tappen van fustbier 1976* van het Productschap Bier,

- december 1974–januari 1979. 1 omslag
- 142** Ontheffingen van de *Bierverordening 1984 II* van het Productschap Bier, december 1984–juni 1997. 1 omslag
- 143** Ontheffingen van de *Bierverordening 1997* van het Productschap Bier, maart 1998–april 2002. 1 omslag
- 144** Ontheffingen van de *Bierverordening 2003* van het Productschap Dranken, september 2003–mei 2008. 1 omslag
- 145** Ontheffingen van de *Verpakkingsverordening 2003* van het Productschap Dranken, september 2003–december 2011. 1 omslag
- 146** Overtredingen van de *Verordening aflevering lichtgekleurd lagerbier 1963* en de *Verordening tapmaten bierflessen 1965* van het Productschap Bier, juni–december 1973. 1 omslag
- 147** Overtredingen van de *Verordening verbod vermelding stamwortgehalte van bier 1964* van het Productschap Bier, september 1965. 1 omslag
- 148** Overtredingen van de *Bierverordening 1976* van het Productschap Bier, juni 1977–juli 1984. 1 omslag
- 149** Overtredingen van de *Bierverordening 1984 II* van het Productschap Bier, juli 1985 – februari 1995. 1 omslag
- 150** Overtredingen van de *Bierverordening 1997* van het Productschap Bier, maart 1999–oktober 2002. 1 omslag
- 151** Overtredingen van de *Bierverordening 2003* van het Productschap Dranken, februari–december 2004. 1 omslag

INFORMATIEVOORZIENING TEN BEHOEVE VAN INGESCHREVEN BEDRIJVEN

- 152–157** Maandelijks mededelingen van het Productschap Bier, 1962–1966, 1970–1983. 6 pakken
- 152** nrs. 1–33 (februari 1962–december 1964)
- 153** nrs. 34–45 (januari–december 1965), nr. 49 (april 1966), nrs. 51–55 (juni–oktober 1966) en nrs. 97–99 (april–juni 1970)
- 154** nrs. 116–117 (november–december 1971) en nrs. 119–153 (februari 1972–december 1974)
- 155** nrs. 155–158 (februari–mei 1975), nrs. 161–162 (augustus–september 1975), nrs. 164–185 (november 1975–augustus 1977) en nrs. 187–189 (oktober–december 1977)
- 156** nrs. 190–198 (januari–september 1978) en nrs. 200–220 (november 1978–juli 1980)
- 157** nrs. 221–227 (augustus 1980–februari 1981), nrs. 230–239 (mei 1981–mei 1982), nrs. 241–242 (juli–augustus 1982), nrs. 244–247 (oktober 1982–januari 1983), nr. 249 (maart 1983) en nr. 251 (mei 1983)
- 158–159** Compilatie van berichtgeving over bier afkomstig uit de jaarverslagen van de Keuringsdiensten van Waren,

1982–1983.

2 omslagen

- 158** Compilatie jaarverslagen 1978 (12 mei 1982)
159 Compilatie jaarverslagen 1979 (24 maart 1983)

PUBLIC RELATIONS

- 160** Foto's en contactafdrukken betreffende de overdracht van de voorzittershamer van het Productschap voor Bier van Ir. W.J.L.J. Merckx aan Drs. P. Zevenbergen, 24 februari 1989. 1 omslag
 N.B. Deze foto's zijn gemaakt door Luc Peek (1952), Etten-Leur.
- 161** Foto's betreffende deelname van het Productschap voor Bier aan de officiële ingebruikneming van de nieuwbouw van de Tweede Kamer, 's-Gravenhage, 28 april 1992. 1 omslag
 N.B. Deze foto's zijn gemaakt door Fotobureau Thuring B.V., 's-Gravenhage.
- 162** Foto's en contactafdrukken betreffende deelname van het Productschap voor Bier aan de feestelijke herdenking van de Vrede van Munster, 's-Gravenhage, 5 juni 1998. 1 omslag
 N.B. Het merendeel van deze foto's is gemaakt door Henk de Graaf, Leiderdorp.
- 163** Foto's betreffende een voorlichtingsbijeenkomst van de Commissie voor Bier van het Productschap Dranken voor kleine brouwerijen, Texel, 12 juni 2003. 1 omslag
 N.B. De maker van deze foto's is niet met name bekend.
- 164** Stukken betreffende deelname aan en sponsoring van het RTL5-televisieprogramma *Nederland in bedrijf* door de Commissie voor Bier van het Productschap Dranken, juni–augustus 2004. 1 omslag

WERKNEMERSVERTEGENWOORDIGING

- 165–168** Stukken betreffende werknemersvertegenwoordiging in het bestuur van het Productschap voor Bier, 1973–1979, 1982–2000. 4 omslagen
- 165** maart 1973–januari 1979
166 juni 1982–december 1987
167 maart 1988–december 1989
168 januari 1990–mei 2000

MILIEUCONVENANTEN

- 169** Correspondentie betreffende monitoring en rapportage in het kader van het *Convenant Verpakkingen II*, januari–mei 2001. 1 omslag
- 170** Monitoring en rapportage van het gebruik van glas-, papier/karton-, kunststof- en metalen verpakkingen in 1999 en 2000 door de bij het Productschap voor Bier ingeschreven bedrijven in het kader van het *Convenant Verpakkingen II*, februari–mei 2001. 1 omslag

- 171** Ontheffingen van deelname aan de monitoring en rapportage van het *Convenant Verpakkingen II*, oktober 1998–maart 2001. 1 omslag
- 172** Stukken betreffende deelname aan het *Convenant Verpakkingen III*, januari–april 2003. 1 omslag
- 173–184** Stukken betreffende het *Convenant cadmium kratten*, 1986–2010. 12 omslagen
- 173** juni 1986–december 1989
- 174** februari 1990–oktober 1993
- 175** oktober 1994–september 1996
- 176** januari 1997–oktober 1998
- 177** februari–december 1999
- 178** januari–december 2000
- 179** januari–oktober 2001
- 180** juli–september 2002
- 181** maart 2003–september 2005
- 182** januari–oktober 2006
- 183** juni 2007–december 2008
- 184** januari 2009–april 2010
- 185–199** Enquête naar de omvang en het verloop van de cadmiumhoudende krattenparken van de bij het productschap ingeschreven bedrijven, 1987–1995, 1999, 2001–2002, 2006–2008. 15 omslagen
- 185** 1987
- 186** 1988
- 187** 1989
- 188** 1990
- 189** 1991
- 190** 1992
- 191** 1993
- 192** 1994
- 193** 1995
- 194** 1999
- 195** 2001
- 196** 2002
- 197** 2006
- 198** 2007
- 199** 2008